

Ministerie van Justitie & Veiligheid
t.a.v. mevrouw D. Yesilgöz – Zegerius en de heer F.M. Weerwind
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag

Digitaal ingediend

Den Haag, 2 maart 2023

Inzake : Algemeen / Wetgeving & Politiek
Betreft : Internetconsultatie Besluit gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden

Excellenties!

I. INLEIDENDE OPMERKINGEN

- 1.1 Het is goed dat de Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (**Wgs**) door de Tweede Kamer is aangenomen en dat de schriftelijke voorbereiding in de Eerste Kamer op dit moment plaatsvindt. Vooruitlopend op het inwerking treden van de Wgs heeft u het ontwerp van het Besluit gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (**Bgs**) ter consultatie aangeboden.
- 1.2 De Wgs en ter uitvoering daarvan het Bgs zien (onder meer) toe op de gegevensverwerking door in het kader van de bestrijding van georganiseerde criminaliteit en de aanpak ondermijning. Bij de behandeling van onderwerpen op het gebied van het tegengaan van georganiseerde criminaliteit en de aanpak ondermijning worden met regelmaat vragen gesteld en zorgen geuit met betrekking tot de privacy en verwerking van persoonsgegevens¹.
- 1.3 In deze reactie op het in consultatie gebracht ontwerp zal ik mijzelf beperken tot de raakvlakken die het Bgs met het samenwerkingsverband RIEC, waarin gemeenten als deelnemer participeren.

¹ Zie o.m.: Kamerstukken II, 2022 – 2023, 31 477, nr. 86; Kamerstukken II, 2022 – 2023, 36 500-VI, nr. 12; Kamerstukken I, 2021 – 2022, 35 764, nr. B.

II. ALGEMENE BEPALINGEN

- 2.1 Met betrekking tot de nakoming van de verplichtingen uit de AVG wordt één van de burgemeesters van de deelnemende partners binnen het RIEC aangewezen als contactpunt voor AVG – verzoeken. Binnen het werkproces van het RIEC en behandeling van de casuïstiek is het mogelijk dat de burgemeester die als contactpunt is aangewezen, niet participeert in de casus. Op dat moment moet de ambtelijke organisatie van deze burgemeester kennis nemen van gegevens en documenten die zonder het AVG – verzoek niet bekend zouden zijn geworden binnen deze ambtelijke organisatie. Voor zover er sprake is van een (mede)verwerkingsverantwoordelijkheid bij een bestuursorgaan, is het de vraag in hoeverre deze werkwijze de autonomie van de deelnemer in het samenwerkingsverband aantast.
- 2.2 Binnen ieder RIEC is er een ‘Hoofd RIEC’. De meest logische keuze als contactpersoon is naar mijn mening *qua functie en aard van de taakstelling* het Hoofd RIEC. Tegelijkertijd begrijp ik de wens om een ‘bestuursorgaan’ als contactpersoon te benoemen. Om die reden geef ik u in overweging om in het besluit voor de burgemeester die als contactpersoon optreedt een mandaatverplichting richting het Hoofd RIEC op te nemen.
- 2.3 Zo een mandaatverplichting brengt met zich mee dat er niet nodeloos (persoons)gegevens aan een gemeentelijke organisatie worden verstrekt en daarmee de doelstelling van dataminimalisatie teniet wordt gedaan. De door u in consultatie gebrachte werkwijze verhoudt zich naar mijn mening ook niet met hetgeen in artikel 1.8 van het ontwerpbesluit is opgenomen. Daarmee wordt immers geborgd dat enkel de resultaten worden gedeeld met de partners in het samenwerkingsverband.
- 2.4 Uit artikel 1.11, aanhef en onder a van het ontwerpbesluit volgt dat er sprake moet zijn van verklaring omtrent het gedrag *voor indiensttreding bij de betreffende deelnemer*. In de Baseline Informatiebeveiliging Overheid wordt nadrukkelijk gesproken over medewerkers *en* contractanten. In het Bgs en de toelichting daarop niet. In de praktijk wordt er veelvuldig gebruik gemaakt van contractanten door deelnemers in samenwerkingsverbanden, maar ook door het RIEC zelf. Onder die omstandigheid is het wenselijk, maar ik denk zelfs noodzakelijk, dat u er blijk van geeft dat medewerkers en contractanten één vormen in de toepassing en uitvoering van het Bgs.
- 2.5 Ten aanzien van de RIEC’s wordt tot voorkoming van verschillende werkwijzen één rechtmatigheidsadviescommissie ingesteld. In de praktijk blijkt dat verschillende RIEC’s verschillende opvattingen hebben. De ambitie die aan deze keuze ten grondslag ligt kan ik daarom enkel steunen. Wel heb ik mijn zorgen over het benoemingselement. Er wordt geopteerd voor het benoemen uit vertegenwoordigende koepels. Ten aanzien van gemeenten houdt het bij de VNG en de G40 gemeenten ver op. Ik geef u in overweging om aansluiting te zoeken bij de werkwijze

rondom de Wet bibob. De ingestelde Kwaliteitscommissie Bibob² heeft ook daar een structureel beoordelingskarakter.

III. TERRITORIALE WERKGEBIEDEN EN WATERBEDEFFECT

- 3.1 Georganiseerde criminaliteit laat zich niet begrenzen door de grenzen van een land, laat staan door de grenzen van het RIEC. Het is op zich juist dat lokale, regionale en provinciale overheden deelnemen in één van de RIEC's. Ondanks het nadrukkelijke verzoek van VNG en de regioburgemeesters³ is in de Wgs opgenomen dat er regels kunnen worden gesteld met betrekking tot de territoriale werkgebieden van de RIEC's. In de Memorie van Toelichting bij de Wgs wordt toegelicht dat het gaat om het bieden van rechtszekerheid voor de vraag waar een inwoner moet zijn om inlichtingen te krijgen rondom het verwerken van persoonsgegevens⁴.
- 3.2 Het amendement van het lid Yesilgöz⁵ heeft ertoe geleid dat de bevoegdheid tot het delen van resultaten tussen de verschillende RIEC's mogelijk is⁶. In het besluit wordt evenwel sterk ingeperkt wanneer resultaten gedeeld mogen worden. Dat mag pas wanneer de beide RIEC's een casus hebben lopen met betrekking tot de resultaten. In de praktijk is het echter ook geregeld aan de orde dat een subject bekend is bij het ene RIEC, maar het andere RIEC (nog) niet bekend is met een subject. Onder de voorgestelde nadere clausulering mogen de resultaten niet gedeeld worden. Dit bevordert het waterbedeffect.
- 3.3 Ik geef u in overweging om de voorgestelde tekst van artikel 1.10, eerste lid Bgs te wijzigen en onderdeel b toe te voegen, en vervolgens te herletteren:

b. In aanvulling op onderdeel a mag een Regionaal Informatie- en Expertisecentrum, wanneer er geen sprake is van een wederzijdse bekendheid, ter vervulling van haar taak een ander Regionaal Informatie- en Expertisecentrum informeren dat resultaten neerslaan in het territoriale werkgebied van dat andere Regionaal Informatie- en Expertisecentrum, daartoe mag zij met het andere Regionaal Informatie- en Expertisecentrum delen:

- i. de NAW – gegevens en het Burgerservicenummer van de betrokken natuurlijke persoon of het nummer in het handelsregister van een niet natuurlijk persoon;*
- ii. de kadastrale aanduiding van perceel of opstal*

² Instellingsbesluit Kwaliteitscommissie Bibob, Stcrt. 2013, 35904

³ Kamerstukken II, 2020 – 2021, 35 447, nr. 3

⁴ Kamerstukken II, 2019 - 2020, 35 447, nr. 3, p. 83 - 84

⁵ Kamerstukken II, 2020 – 2021, 35 447, nr. 14

⁶ Artikel 1.7, achtste lid, van de Wgs

en artikel 2.13, Bgs een derde lid toe te voegen:

3. *Een resultaat dat onder toepasselijkheid van artikel 1.10, eerste lid, onder b wordt gedeeld, wordt geacht een signaal te zijn dat is ingebracht onder artikel 2.23, eerste lid, van de wet.*

- 3.4 Deze voorgestelde wijziging van het besluit brengt met zich mee dat ook wanneer er geen sprake is van wederzijdse bekendheid, dat er wel kan worden besloten tot het opwerken van het signaal tot casus, zodat nationaal een subject kan worden aangepakt. Dit doet geen afbreuk aan de toezegging aan de Tweede Kamer⁷.

IV. VERSTREKKING GEGEVENS NA INTERVENTIES EN RECHTSBESCHERMING

- 4.1 Het is mogelijk dat in het kader van een gezamenlijke aanpak een interventie wordt gepleegd waartoe een besluit wordt genomen door een bestuursorgaan van de gemeente, bijvoorbeeld het weigeren of intrekken van een vergunning, een last onder bestuursdwang of last onder dwangsom. Wanneer de belanghebbende opkomt in bezwaar, zullen de op de zaak betrekking hebbende stukken ter inzage moeten worden gelegd⁸. Daar kan vanaf worden gezien wanneer de aard van de stukken zich daartegen verzet⁹.
- 4.2 Omdat er sprake is van een geheimhoudingsregeling zonder eigen openbaarmakingsregime zoals bijvoorbeeld de Wet bibob die wel kent¹⁰ dient telkens afgewogen te worden of er sprake is van een derogerende werking vanuit andere wetten. Ik realiseer mijzelf dat dit niet thuishoort bij de besluitvorming rondom het voorliggende ontwerpbesluit, maar geef u wel in overweging om de Wgs te wijzigen door middel van reparatiewetgeving te herstellen op dit punt en een specifiek openbaarmakingsregime op te nemen in de Wgs.

Het vorenstaande verzoek ik u te betrekken bij uw overwegingen alvorens tot vaststelling van het Besluit gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden over te gaan.

Vanzelfsprekend ben ik bereid tot een nadere toelichting.

Hoogachtend,

Jasper van Ginneken¹¹

⁷ Kamerstukken II, 2021 – 2022, 35 447, nr. 21

⁸ Artikel 7:4, van de Algemene wet bestuursrecht

⁹ Artikel 7:4, zesde lid, van de Algemene wet bestuursrecht

¹⁰ Artikel 28, tweede lid, van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur

¹¹ Vanwege de publieke publicatie van deze reactie is het document niet ondertekend.